

Huusmænd og Udbyggere ikke mindre have brugt og benyttet Udmarksjorderne end Hartkornseiere og Brugere, og det er ikke oplyst, end ikke asfereret, at der nogensinde har fra Hartkornbrugernes Side været reist Tvivl om; at Huusmændene og Udbyggerne vare ligesaa fuldt berettigede til at bruge og benytte Udmarksjorderne som de selv, end sige, at Brugeren i sin Tid skulde af hine være gjort stridig.

Men naar det saaledes antages, at Huusmænd og Udbyggere have haft Andeel i Brugsretten over Udmarksjorderne, forinden Delingen mellem Gieren og Brugerne skete, eller da denne skete, maa det efter Sagens Natur heraf følge, at det ogsaa, naar ikke Andet kan paavises, maa antages, at Huusmænd og Udbyggere have Deel i Eiendomsretten over den Part af Udmarksjorderne, der ved Delingen er tilfalden Brugerne, eftersom denne Eiendomsret over en Deel er Equivalent for Brugsretten over det Hele, i hvilken Brugsret Huusmænd og Udbyggere ere deelagtige. Der maa altsaa paavises en tilstrækkelig Hjemmel for at frastrive dem Andeel i denne Eiendomsret.

Naar det i saa Henseende er gjort gjældende, at den Kongelige Resolution af 25de Mai 1842 bestemmer, at den Bornholmernes tillagte Andeel skal efter formelig speciel Taxation fordeles paa samtlige Sogne i Forhold til disses Hartkorn efter Maal og Tagt, hvorved saaledes ikke er taget Hensyn til det større eller mindre Antal Huusmænd, der maatte findes i hvert Sogn, da kan dette saameget mindre statuere, at betegne som Lovgiverens Billie, at ogsaa den specielle Deling mellem Mand og Mand skal skee efter Hartkorn, som Kongen, der havde afstaaet indtil $\frac{1}{3}$ af sin Anpart, til nærmere Fordeling efter Omstændighederne, til Sognene, vel kunde have den Forvisning, at en Deling mellem Sognene, der, muligt af practiske Hensyn, foranstaltedes i Forhold til disses Hartkorn, ikke vilde forfordele de egentlige Brugsberettigede, der maaskee endog maatte siges at have en Andre ikke udelukkende Brugsret, medens derimod en Deling mellem Mand og Mand af Equivalentet for den Brugsret, hvilken Kongen, som meldt, ikke først

nu tillagde Nogen, men alene berkjendte som allerede tilværende, efter det Hartkorn Enhver havde i Sognet, maatte præjudicere de Brugsberettigede, der intet Hartkorn havde.

Det er dernæst bemærket, at Resolutionen af 1842 i alt Fald forudsætter eller henviser til en speciel Deling mellem Mand og Mand, der, naar det antages, at ingen særlig Norm derfor er foreskrevet, maa foretages efter den almindelige Lovgivnings Forrifter, navnlig Forordningen af 23de April 1781, men at denne maa medføre en Deling efter Hartkorn og udelukke Huusmænd fra at være egentlige Deeltagere i Udskiftningen. Det forholder sig nu vel saa, at da den forrige Brugsret er converteret til en Eiendomsret, hvorom de, der tidligere kun vare Brugere, nu ere i Eiendomsfællesskab, maa en Udskiftning mellem disse, naar den skal ske, foregaae efter den almindelige Lovgivnings Bestemmelser om Udskiftning af Jordeiendomsfællesskab; men det beroer uden Tvivl paa en Misforstaaelse, at Huusmænd og Udbyggere derfor skulde blive udelukkede fra Andeel. Da det ikke var til Sognene, som Communer, eller til Byerne, men efter Resolutionens egne Ord til Beboerne som Brugere, sogneviis fordeelte, at Equivalentet for Brugsretten overgaves, er det med Hensyn til deres Ret til Andeel heri en ligegyldig Omstændighed om de Brugsberettigede tillige ere Hartkornseiere i Sognet, eller de intet Hartkorn have, eller bruge; det er ikke Bymarker, hvori de Lodseiede selvfølgelig ere Byens Lodseiere, men det er en Byen og Sognet som saadant uopkommende Mark, der skal deles imellem Participanterne Mand for Mand, efter deres tidligere Brugsret og ikke efter de Qualiteter, de ellers maatte besidde. Bestemmelsen i Forordningen af 23de April 1781 § 19 om, hvorledes der skal overlægges med Lodseierne for at skaffe Græsning til Huusmandsfamilierne, „som ansees nyttige saavel for det Almindelige som for Gaardmændene“, er altsaa uden Anvendelse paa Delingen af den her omhandlede Deel af de Bornholmste Udmarker, hvori Huusmændene netop selv ere Lodseiere.

Det er fra de Indstavnets Side asfereret,